

CÔ TÔI

Hà Huy Tuấn

Tuần nào cô tôi cũng đến chơi nhà, mang theo rất nhiều quà bánh. Cô đi một chiếc xe đạp mi-pha đã cũ rích, cũ rạc, ổ trục sôi lên óc ách như người đau bụng. Chẳng có bàn tay đàn ông nào sửa xe giúp cô. Nếu quăng ra ngoài hàng cho thợ sửa chữa, không trông nom thì nó làm ẩu làm dối, chỉ được dăm bữa nửa tháng là nó lại nguyên xi như trước ngay.

Cô tôi đã ngoài bốn mươi. Cô không có sắc đẹp kiều sa hay đài các nhưng nhìn lâu cũng cảm nhận được nét mặn mà, duyên dáng ẩn hiện một cách hư ảo trên gương mặt trái xoan thanh tú của cô. Đặc biệt là đôi mắt lá rằm đen nhánh với ánh nhìn hiền hậu không thể nào trộn lẫn. Tôi cứ chạnh nghĩ, người như cô sao không có ai để ý dạm hỏi ?

Thực tình, tôi rất quý mến cô nhưng lại không thích cô đến nhà chơi thường xuyên quá như vậy. Bởi lẽ gia đình tôi vốn ít khi đầm ấm vui vẻ. Cảnh nhà lại eo hẹp, chật chội. Năm người phải chui ra chui vào trong cái tổ mười sáu mét vuông chằng chịt đã bí bức lắm rồi. Hễ bố mẹ có khách là mấy anh em tôi phải tha thân đâu đó, đạp xe lòng vòng các phố không mục đích, hoặc đáo qua nhà bạn bè một lúc mới "được phép" về. Nhiều hôm trời trở rét, đang nằm thu lu trong chăn bông ấm áp mà nghe thấy tiếng gõ cửa là "thôi rồi !". Không lẽ khách khứa thì mặc khách khứa, mình cứ làm ngơ đắp chăn nằm chềnh ếch ra đấy hay sao ? Cái khó ló cái khôn, tôi sáng chế ra một tấm ri-đô quây lấy cái giường đôi duy nhất của gia đình làm thành một nơi trú ẩn tương đối tốt. Song nếu chỉ có tôi và con bé út thì ổn thỏa, đằng này lại thêm anh tôi ở nhà. Vì thế vẫn bất tiện như thường.

Một hôm cô tôi đến, đúng lúc bố mẹ tôi đang "tuyên chiến" với nhau. Mẹ làm như không trông thấy cô, cắn nhả : "Bố con nhà ông toàn là đồ vô tích sự !". Hai tiếng "nhà ông" được nhấn mạnh bằng âm điệu kéo dài, khẳng định chủ thể sở hữu, mang tính di truyền. Ấy là mẹ cấu bố không cất quần áo để ngấm mưa, cái tôi quên mất nhiệm vụ lau nhà, cái em tôi đánh vỡ bát ăn cơm, cái anh tôi đua đòi chúng bạn đi chơi về khuya... Tôi thấy bố lừ mắt, ánh chừng ra hiệu cho mẹ về một thỏa thuận "tạm ngừng chiến". Kéo là cô suy nghĩ không hay về nhà mình. Phải lúc khác, chưa chắc bố đã chịu lép đầu. Hỡi ơi, một khi cơn nóng nảy còn bốc lên ngùn ngụt như lửa đốt trong người thì làm sao có thể sáng suốt hiểu được ý tứ thể hiện ra ở cái tín hiệu bằng mắt ấy. Mẹ càng được thể "mát mẻ", như muốn kéo cô đứng về phe mình : "Tôi đã đổ oan đổ vấy cho bố con nhà ông chắc ? (vẫn hai tiếng "nhà ông" kéo dài). Đi làm quần quật tối ngày, những tưởng đặt chân đến nhà thì được yên thân nghỉ ngơi, ai dè lại phải dọn dẹp như một con hầu. Mà là một con hầu không được trả một chĩnh, một cắc nào cơ đấy !". Bố tôi nén nhịn, hờ hững choàng áo khoác lên vai và tiến ra phía cửa : "Cô ở chơi, tôi đi đằng này một lát". Mẹ dõi theo vẫn cố ngụy trang một tiếng vét : "Dối đấy ! Đàn ông đàn ông gì mà tính khí như...". Mẹ bỏ lửng câu nói, quay lại phía cô vồn vã nắm chặt cánh tay định phân trần thêm một điều gì đó.

Dù vậy, cô chẳng bao giờ buồn trước cảnh tượng ấy, không tỏ ra mềm lòng hay tủi thân. Hoặc giả cô cất kỹ trong lòng mà không thổ lộ cho ai hết ? Cô vẫn tươi cười nói chuyện vung trời với mẹ tôi về một quần áo, về tình hình lương bổng ở cơ quan, về giá cả thị trường... Chắc hẳn cô cũng biết mẹ tôi không có ý cạnh khóe gì đâu. Chẳng qua là do hoàn cảnh chật vật, tác động đến tâm tính và tư tưởng khiến cho tâm hồn không được thanh thản, thoải mái mà thôi. Tôi mà gặp trường hợp đó, có lẽ tôi đã đứng dậy cáo từ ra về và phải thư thư ít lâu mới ghé đến thăm. Tôi lại nghĩ : "Dẫu là họ hàng thật đấy nhưng suy cho cùng vẫn là kẻ ngoài cuộc. Đối với những rắc rối của gia đình "nhà người ta", tốt nhất là không nên biết tới, cứ "mũ ni che tai" để tránh điều ong tiếng ve sau này.

Dường như cô chẳng bận tâm lắm đến những sự việc xích mích xảy ra ở nhà tôi. Cô không góp ý hay khuyên giải, chỉ lặng lẽ theo dõi với ánh mắt kỳ lạ. Cô có quan hệ rất tốt với chị dâu, hễ tới nhà tôi là cô ríu rít với mẹ tôi như hai chị em ruột. Thỉnh thoảng, cô rủ rì bí mật với mẹ rồi hai người cười khúc khích, rung rinh bờ vai. Dĩ nhiên, cô rất yêu quý ba đứa cháu. Cô trọng anh tôi như một người lớn thực sự vì sự am hiểu và chí tiến thủ của anh. Cô hay khen em tôi xinh xắn dễ thương, nhất là có đôi mắt long lanh giống cô như tạc. Còn tôi, cô thường dí tay vào trán nói yêu : "Cháu gái ưa sống nội tâm quá, nhí nhanh lên một chút cho cuộc sống của mình nó cân bằng. Bà cụ non làm gì cho khổ ?". Cô thường ngắm nhìn một cách chăm chú mọi cử chỉ, động tác của chúng tôi rất thân thương, triu mến. Tôi không thể biết rằng cô đang thầm ước có được những đứa con như mẹ tôi. Nói chung, bộ điệu cô luôn vui vẻ và hài hước nhưng ẩn giấu đằng sau là một tâm trạng buồn tui. Tuy nhiên ở vào cái tuổi mười chín, tôi làm sao giải mã được những góc ngách phức tạp của tâm hồn?

Tối tối, cô ở lại nhà tôi, ôm tôi vào lòng và trò chuyện khá lâu. Đơn giản vì mẹ không thể tiếp chuyện cô mãi được, bà cần đi ngủ sớm để lấy lại sức cho một ngày làm việc bận rộn mới. Giữa mêng mang bốn mươi tám mét khối màn đêm, cô vuốt tóc tôi âu yếm hỏi : "Cháu gái của cô có ai chưa ?". Tôi giả vờ ngây thơ không hiểu trong khi tai bắt đầu đỏ lựng lên : "Ai là ai cơ ạ ?". Bỗng nhiên, tôi muốn thụt sâu mình vào một cái vỏ vô hình nào đó. Tôi bất giác nghĩ, giả mà mẹ hỏi tôi câu đó nhỉ ? Mẹ thì lúc nào cũng rắn đe trước : "Này, tôi bảo cho mà biết, ăn diện chải chuốt vừa vừa chứ, lo học hành cho tử tế vào. Học thì ăm lấy thân ! Tôi mà biết chị nhặng nhặng nhít nhít thì cứ liệu hồn !". Giọng cô dịu dàng kéo tôi ra khỏi những suy nghĩ miên man : "Thôi, cô biết rồi !". Kèm theo đấy là một tiếng cười nhỏ nhẹ bật ra từ lồng ngực cô. "Cô biết cái gì hả cô ?". Tôi vẫn tiếp tục giả nai ngơ ngác. "Cháu gái ơi, còn vờ vĩnh gì nữa ! Người cháu sao lại tự nhiên nóng bừng bừng lên thế này ? Tim cháu sao lại chạy loạn xạ lên thế ? Không che nổi mắt cô đâu". Những lúc ấy tôi cảm thấy cô thật gần gũi và đáng tin cậy.

Mấy lần bố mẹ giới thiệu "người quen" cho cô. Tôi bắt gặp cô vui vẻ như một thiếu nữ sắp đi trẩy hội xuân. Trước buổi gặp gỡ nào, cô cũng chọn lựa quần áo cẩn thận, hỏi ý kiến tôi xem màu nào thì hợp với cô. Tôi làm ra vẻ quan trọng nhíu mày quan sát cô xoay trở trước gương và nhấn nha đáp từng tiếng : "Màu... xanh dương á cô ạ ! Nó hợp với dáng người thanh thoát của cô, lại không quá chói so với tuổi tứ tuần...". Cô phụ họa : "Ừ phải đấy !". Rồi tôi giúp cô tô son, kẻ mắt, chải kiểu tóc "thiếu phụ Nga" mà cô ưa thích. Tóm lại là một sự chuẩn bị vô cùng hoàn hảo cho một cuộc ra mắt. Nhưng ruốt cuộc... chẳng có đám nào thành.

Mẹ tôi chép miệng : "Tại cô kén quá !". Cô cười hóm hỉnh : "Không phải đâu chị ạ, tại người ta kén đấy chứ !". Tôi cũng muốn góp vui nên đùa một câu trẻ con : "Tại ông trời không muốn cô xa cháu, bắt cô mỗi tối phải đến nhà cháu đấy". Thế là mẹ gắt âm lên, xạc cho tôi một trận te tua. Mẹ bảo : đồ ăn theo nói leo, đồ trẻ ranh nút mắt biết gì mà tham gia vào chuyện người lớn, chớ có đụng chạm đến Trời - Phật mà phải tội v.v... Cô ôm ghì lấy tôi để che khỏi những cái cốc đầu của mẹ và vẫn nói tếu : "Ừ, có khi thế thật !".

Một bữa, Dương (bạn cùng lớp tôi) đã nắm tay tôi rất lâu và nhìn bằng ánh mắt đắm đuối khiến tôi ngây ra như phỗng. Cho đến khi có cảm giác nóng hổi bên má, tôi mới hoảng hốt giằng ra, chạy thục mạng như bị ma đuổi. Chẳng hiểu sao, tôi lại chạy thẳng đến nhà cô ở cách trường không bao xa. Không kịp nói gì, tôi vùi mặt vào ngực cô khóc rưng rức. Có lẽ tôi cũng chẳng biết vì sao mình lại khóc nữa. Cô cười to như điên tôi : "Thôi chết rồi, cháu gái cô trúng phải mũi tên của thần tình yêu rồi". Nếu tình tảo, ắt tôi sẽ nhận thấy sự hờn tui của cô sau khi dứt tiếng cười. Cô cứ gặng hỏi tôi bị cầm tay như thế nào, bị hôn ở đâu, có thích không ?

Dần dần sau này, tôi đoán hình như cô chưa từng được hôn.

Cô đến nhà tôi thường xuyên hơn trước, có khi ở liền mấy hôm không về. Thỉnh thoảng, bố mẹ tôi lại hục hặc với nhau dù chỉ vì một chuyện con con nào đó. Điều ấy không gây trở ngại đối với cô. Trái lại, cô thường để ý đến từng xích mích trong gia đình tôi và tỏ vẻ thú vị với những khám phá thầm kín gì đó của mình. Cô giống như một chuyên gia nghiên cứu về đời sống gia đình, ghi chép tỉ mỉ trong một cuốn sổ nhỏ bằng lòng bàn tay. Tôi đã lén đọc một đoạn xong không tài nào hiểu nổi cô viết gì. Những dòng chữ sắp xếp lộn xộn hoặc là vô nghĩa, hoặc là vô cùng cao siêu. Tôi sợ cô "có vấn đề" nên kể lại cho mẹ nghe. Vì tôi đã từng đọc được ở đâu đó về triệu chứng bất ổn định tâm lý của những người độc thân. Mẹ mắng té tát : "Mày suy luận linh tinh vớ vẩn gì thế ? Giờ hồn, cô mà biết thì...". Song mẹ cũng ngùi ngùi thương cảm, cố không để cho tôi trông thấy.

Đêm cuối cùng cô ngủ ở nhà tôi. Cô thì thầm nói chuyện với mẹ trong khi cả nhà đã say giấc. Tôi nằm im thin thít để nghe trộm. Giọng cô chưa mất đi vẻ dí dỏm nhưng dường như đã phai nhạt dần âm điệu trẻ trung kiêu hãnh. Cô tự nhận mình sống quá cầu toàn, không mạo hiểm nắm lấy thời cơ. Đó thực chất là một tính cách yếu đuối. Cô khóc, không thành tiếng nhưng rõ ràng người cô đang rung lên bần bật. Mẹ quàng tay qua, vuốt vuốt cánh tay cô an ủi : "Chị thấy em sống lạc quan đấy chứ ! Chị nhiều lúc nản lắm, chưa bằng một nửa cá tính của em đâu". Có lẽ lời an ủi của mẹ không hiệu nghiệm, cô càng run rẩy, nước nỡ hơn. Cô bắt đầu ghen ngào : "Đấy là... em đánh lừa... chính bản thân mình thôi... chi. ạ !". Tôi như nín thở, sợ mẹ và cô biết mình còn thức, chỉ tranh thủ hít một hơi dài khi em gái tôi mơ ngủ đập tung chăn ra. Cô nói, ngày trước người ta xem tử vi cho cô, bảo phải hai đời chồng mới tìm được hạnh phúc. Cô đã giữ gìn, nâng niu cảm xúc của mình nhưng hóa ra lại là trái với thiên mệnh. Đến bây giờ mới biết hạnh phúc lớn nhất đời của người phụ nữ là một tổ ấm gia đình". Giá mà thời trẻ cứ lấy đại một anh nào đó, giải lời nguyên số phận thì bây giờ có phải sướng rồi không ?". Mẹ bật cười vì nhận ra sự hài hước vừa trở lại trong câu nói của cô. Giọng cô mơ màng : "Chị ạ, ngày mai em đi tìm hạnh phúc đây"... Mẹ không thể góp thêm được một lời nào nữa, chỉ thở nhẹ để chứng tỏ mình vẫn đang nghe.

Đã khá lâu sau ngày đó, cô không trở về một lần nào. Tôi không thể hỏi tin tức của cô từ mẹ vì bà chỉ lặc đầu thờ dài. Bỗng dưng cô gửi thư và ảnh từ Nga về báo rằng gia đình cô sắp về thăm quê. Bức ảnh chụp cô với mái tóc "thiếu phụ Nga". Và ông chồng Tây có vẻ rất mãn nguyện. Một bé gái tóc đen, mặt trái xoan thanh tú, mắt lá răm ngồi ở giữa. Tôi vô tư nói:

- Té ra tử vi tướng số không nghiệm lắm với cuộc đời thực mẹ nhỉ ?

Mẹ ngạc nhiên :

- Sao con hỏi thế ?

- Thì chuyện cô phải trải qua hai lần đò có đúng đâu - Tôi tự cho phép mình khỏi cần giữ bí mật việc nghe lỏm trước kia. Không ngờ mẹ cốc tay một cái đau điếng lên trán tôi :

- À, thật là thói nào tật ấy đánh chết cũng không chữa. Mày tưởng mẹ mày lẩn cẩn quên hết rồi đấy phỏng ? Con với cái, tọc mạch thế thì chỉ chết với mẹ chồng nghe chưa !

Tôi bần thần hình dung mẹ của Dương. Hình như bà không ưa tôi lắm. Bởi thế mấy lần Dương định đưa tôi về ra mắt đều phải hoãn lại. Mẹ tôi vừa dò dẫm xuống bếp, vừa lẩm bẩm : "Cuộc đời lắt léo lắm con ạ, duyên số trời đều định trước cho mỗi người. Phúc ai thì người nấy hưởng".

H.H.T